

Wystawa indywidualna *Obywatele* Tomáša Rafa przybliży najważniejsze wątki twórczości artysty, który za pomocą strategii dokumentalnych i działań edukacyjnych ukazuje procesy zachodzące w społeczeństwie, szczególną uwagę poświęcając prawom człowieka. Filmowo-fotograficzną ekspozycję można oglądać w Zachęcie – Narodowej Galerii Sztuki do 25 stycznia 2025 roku.

Głównym tematem wystawy w Zachęcie jest polaryzacja polskiego społeczeństwa na tle światopoglądowym, obserwowana od 2010 roku i stale się pogłębiająca. Tomáš Rafa, twórca obdarzony znakomitym zmysłem obserwacji, rejestruje kamerą wideo i aparatem fotograficznym wrażliwe tematy społeczne, wybrzmiewające w przestrzeni publicznej przede wszystkim na demonstracjach, zgromadzeniach i marszach – konfrontacjach pełnych przemocy. Odważnie wkracza w centra konfliktów i w sposób możliwie najbardziej obiektywny, bez użycia słownego komentarza, przedstawia stanowiska różnych stron sporu – ich rozumienie patriotyzmu, kwestii uchodźstwa, praw osób LGBTQ i praw kobiet. Ważnym wątkiem jest także religia i jej miejsce w polskiej przestrzeni publicznej.

Działając w domenie sztuk wizualnych, które charakteryzują się znacznie większą wolnością myśli i ekspresji, niż obrazy i dokumenty zapośredniczone przez telewizję i inne środki masowego przekazu, artysta ukazuje współczesne społeczeństwo w kryzysie. Przy użyciu wyłącznie środków audiowizualnych definiuje pojęcia takie jak dehumanizacja, kategoryzacja, ksenofobia, rasizm, czy mowa nienawiści. Jednocześnie swoimi pracami i opartymi na nich działaniami edukacyjnymi otwiera możliwości nawiązania konstruktywnego dialogu między ludźmi o różnych poglądach.

Tomáš Rafa (ur. 1979, Žilina, Słowacja) – filmowiec, fotograf i aktywista, znany z twórczości dokumentującej współczesne zjawiska społeczno-polityczne. Absolwent Akademii Sztuk Pięknych w Bańskiej Bystrzycy i Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, obecnie prowadzi pracownię dokumentu wideo na Wydziale Sztuki Mediów ASP w Warszawie. W swojej twórczości audiowizualnej bada sytuacje graniczne związane z nacjonalizmem, rasizmem i ksenofobią w Europie Środkowo-Wschodniej, zwłaszcza w Polsce, Czechach, na Słowacji i Węgrzech. W duchu dokumentalnej obserwacji ujawnia i poddaje refleksji także wydarzenia i sytuacje nieobecne w tradycyjnych przekazach informacyjnych. Jego długoterminowy projekt *Nowy nacjonalizm w sercu Europy* był prezentowany na licznych wystawach, jak 8. Triennale w Jokohamie (2024,) *The New Human* w Moderna Museet w Sztokholmie (2015) oraz *Respect Existence or Expect Resistance* w Słowackiej Galerii Narodowej w Bratysławie (2012), a także na wystawie indywidualnej *New Nationalism* w MoMA PS1 w Nowym Jorku (2017). Był kuratorem projektu *Art Covers Politics* w ramach 7. Biennale w Berlinie (2012). Za swoją działalność został wyróżniony w 2011 roku Nagrodą im. Oskára Čepana – najważniejszą słowacką nagrodą dla artystów.

artysta: Tomáš Rafa

kurator: Michał Jachuła

partnerzy: Instytut Myśli Politycznej im. Gabriela Narutowicza, Fundacja w Stronę Dialogu

patroni medialni: artinfo.pl, Filmweb, TVP Kultura

Tomáš Rafa. Obywatele

16.11.2024–25.01.2025

Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki

pl. Małachowskiego 3, 00-916 Warszawa